

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการใช้โครงงานจัดกิจกรรมเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งผู้วิจัย
จะอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยการเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้โครงงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้โครงงานจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามอายุราชการ ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ สภาพข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้
เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และเนื้อหาสาระของการวิจัยให้ครอบคลุม
เนื้อหา ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ตั้งกรอบแนวคิดในการวิจัย เป็นการประมวลความรู้จากเรื่องที่ศึกษาวิจัย
ทั้งหมดมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัย
และขอบเขตของการวิจัย

1.3 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรในการวิจัยคือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 265 คน

1.4 สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดขึ้นเป็นหลักและยึดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ดังนี้

1.4.1 การจัดทำโครงงาน

1.4.2 การดำเนินการใช้โครงงานในกิจกรรมการเรียนรู้

1.4.3 การนิเทศ ติดตามและประเมินผล

1.5 การทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หลังจากที่ได้เครื่องมือฉบับร่างแล้ว ผู้วิจัยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แก้ไข ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (try out) จากครูผู้สอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการของ Cronbach ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ที่ระดับ 0.98 และได้ปรับปรุงเครื่องมือเป็นฉบับสมบูรณ์

1.6 ดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

1.7 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้อมาหาค่าสถิติตามประเภทแบบสอบถาม ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์และแปลผลการวิจัยจากค่าสถิติต่อไป

1.8 สรุปผลการวิจัย และเสนอผลการวิจัยโดยสรุปจากการวิเคราะห์และแปลผลการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้าย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 851 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เลือกจากประชากรซึ่งเป็นครูผู้สอน กำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นชั้น (Stratified random sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan ได้ครูผู้สอน จำนวน 265 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบ Checklist จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินการใช้โครงการในกิจกรรมการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อขอเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามโรงเรียนที่กำหนดด้วยตนเอง โดยขอนหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ไปยังโรงเรียนที่ขอเก็บข้อมูล แล้วกำหนดวันเวลารับแบบสอบถาม

4.3 รวบรวมตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด 265 ฉบับเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าจำนวนค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามอายุราชการที่แตกต่างกัน โดยทดสอบสมมติฐาน $t - test$

5.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้โครงการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยจัดกลุ่มจำแนกความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านอายุราชการ ครูส่วนมาก มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 94.72) ด้านวุฒิทางการศึกษา ครูส่วนมาก มีวุฒิทางการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 99.24) ด้านระดับชั้นที่สอน ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ร้อยละ 18.87 ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 ร้อยละ 36.60 ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ร้อยละ 42.27 และครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ร้อยละ 2.26 ด้านระยะเวลาในการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการใช้โครงการ ระยะเวลา 1 ปี (ร้อยละ 65.29) และวิชาที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ ส่วนมาก (ร้อยละ 38.49) คือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2. ปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำโครงการ ($\bar{X} = 3.95$) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 3.73$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการใช้โครงการ ($\bar{X} = 2.67$)

3. ปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม ด้านการจัดทำโครงการ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก 16 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 8 มีการวิเคราะห์หลักสูตร ($\bar{X} = 4.40$) ข้อ 14 มีความรู้เรื่องการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ ($\bar{X} = 4.33$) และข้อ 3 มีงบประมาณในการสนับสนุนในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.29$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเพียง 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17 มีการกำกับติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ($\bar{X} = 3.27$) และข้อ 18 มีการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ ($\bar{X} = 3.24$)

4. ปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม ด้านการดำเนินการใช้โครงการ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 32 มีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 3.99$) ข้อ 8 มีงบประมาณในการผลิตสื่ออย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.89$) และข้อ 3 มีความรู้เรื่องการใช้โครงการในการเรียนรู้โดยโครงการ ($\bar{X} = 3.88$) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.28$) ข้อ 18 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X} = 3.28$) ข้อ 22 ครูและนักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการผลงาน ($\bar{X} = 3.28$) ข้อ 31 มีการสรุปรายงานผล ($\bar{X} = 3.27$) และข้อ 4 มีการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.15$) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 15 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 25 ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 1.88$) ข้อ 19 มีการเสนอแนะวิธีการสรุปคำตอบที่พบ ($\bar{X} = 1.87$) ข้อ 23 มีการนำผลการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 1.76$) ข้อ 27 ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 1.76$) และข้อ 30 มีการนำผลการศึกษา ทดลอง ไปประยุกต์ใช้ ($\bar{X} = 1.76$)

5. ปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.38$) ข้อ 5 หน่วยงานต้นสังกัดมีการตรวจสอบ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.89$) และข้อ 6 มีการสรุปวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ($\bar{X} = 3.87$) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจริง ($\bar{X} = 3.29$) ข้อ 7 มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการอย่างเป็นระบบ

และชัดเจน ($\bar{X} = 3.27$) และข้อ 8 มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ($\bar{X} = 3.04$)

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามอายุราชการ มีปัญหาไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวม และรายด้าน

7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ลำดับดังนี้ 1. ครูต้องศึกษาคู่มือ เอกสารหลักสูตรและเอกสารที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ (ร้อยละ 49.43) 2. ควรจัดให้มีการให้ความรู้แก่ครูอย่างชัดเจน สามารถมองเห็นแนวทางในการปฏิบัติได้จริง (ร้อยละ 42.26) 3. ครูต้องสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนและกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้ในสิ่งที่ยู่รอบๆ ตัว การแสวงหาความรู้และหาคำตอบให้ตัวเอง (ร้อยละ 38.49) 4. ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการและจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการทำโครงการ (ร้อยละ 38.11) และ 5. นักเรียนขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานและนักเรียนขาดทักษะในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม มักทำงานคนเดียว (ร้อยละ 33.56)

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรมเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำการวิจัยเล็กๆ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ รวมทั้งสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงการต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ สามารถสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่พบ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะศึกษาแต่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการของครูยังมีปัญหาอยู่บ้างที่ครูจะต้องศึกษาและพัฒนาตนเองเพื่อให้การจัดกิจกรรมจะได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พรพิมล สุวรรณรัตน์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดฝึกกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉลี่ยสูงขึ้นทุกด้านจริง คือด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดริเริ่ม และนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ดีกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำโครงการ และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สาเหตุของการจัดทำโครงการ และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังมีปัญหา ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนหรือครูที่ปรึกษา ควรมีการให้ปรึกษาในการจัดทำและการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล กระตุ้นแนะนำอย่างใกล้ชิดทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มก็ได้และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินการใช้โครงการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูมีบทบาทสำคัญที่คอยแนะนำช่วยเหลือให้คำปรึกษา คอยอำนวยความสะดวก รวมทั้งเตรียมและประสานงาน และผู้เรียนต้องลงมือหาคำตอบ นำเสนอข้อมูลหรือความรู้ที่พบรวมทั้งเติมเต็มความรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดแนวการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ด้านคุณภาพ กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดและฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น การสอนแบบโครงการมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีกระบวนการทำงานและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำโครงการ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการทำโครงการ ยังมีปัญหาในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ขาดความรู้เรื่องการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ รวมทั้งการขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องมีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อแก้ปัญหาด้านการจัดทำโครงการให้ประสบผลสำเร็จ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 16 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ข้อ 8 มีการวิเคราะห์หลักสูตร ข้อ 14 มีความรู้เรื่องการใช้โครงการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้โครงการ และข้อ 3 มีงบประมาณในการสนับสนุนใน การดำเนินงาน และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเพียง

2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 17 มีการ กำกับติดตามและประเมินผลเป็นระยะและข้อ 18 มีการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุกัลยา ขำเพชร (2543 : 3) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการคิดและการเลือกหัวข้อเรื่องการทำโครงงานส่วนใหญ่อาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานนักเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มคิดและเลือกเอง นักเรียนส่วนใหญ่ออกทุนในการทำโครงงาน ส่วนปัญหาในการจัดทำโครงงาน พบว่า เวลาในการทำโครงงานมีน้อย เสียค่าใช้จ่ายในการทำโครงงานขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย สถานที่ในการทำโครงงานอยู่ไกล อาจารย์ที่ปรึกษาขาดประสบการณ์ ในการถ่ายทอดความรู้ ขาดความสนใจและความร่วมมือในกลุ่ม ไม่สามารถหาหัวข้อเรื่องที่เหมาะสม และขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการทำโครงงาน

1.2 ด้านการดำเนินการใช้โครงงาน มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการดำเนินการใช้โครงงานเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ช่วยให้ครูได้บูรณาการวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยอาศัยทักษะการจัดการและทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรง ซึ่งจะ让孩子ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ฝึกการคิดวิเคราะห์และการวางแผนในการทำงาน ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 32 มีการตรวจสอบ กำกับ ติดตามและประเมินผล ข้อ 8 มีงบประมาณในการผลิตสื่ออย่างเพียงพอ และข้อ 3 มีความรู้เรื่องการใช้โครงงานในการเรียนรู้โดยโครงงาน อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาส่วนมากจะให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบ กำกับติดตามและประเมินผลน้อยมาก และครูผู้สอนยังขาดทักษะความรู้ความเข้าใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ ดลอดนอก (2535 : 12) เรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานโครงงานวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพการดำเนินงานโครงงานวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ นักเรียนได้รับการกระตุ้นการทำโครงงานจากครู ขณะที่มีการเรียนการสอนนักเรียนมีความสนใจและสมัครทำโครงงานด้วยตนเอง ขึ้นตอนต่างๆ ในการทำโครงงานนักเรียนและเพื่อนร่วมกันทำภายใต้การชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่

ข้อ 1 มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานทุกครั้ง ข้อ 18 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความเรียนรู้ ข้อ 22 ครูและนักเรียนร่วมกันจัดนิทรรศการผลงาน ข้อ 31 มีการสรุปรายงานผล และข้อ 4 มีการประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพราะครูขาดการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเตรียมการสอนซึ่งอาจจะถือว่าไม่สำคัญและมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 15 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 25 ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ข้อ 19 มีการเสนอแนะวิธีการสรุปคำตอบที่พบ ข้อ 23 มีการนำผลการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ไปใช้ประโยชน์ ข้อ 27 ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และข้อ 30 มีการนำผลการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ไปประยุกต์ใช้ และมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนไม่มีตำรา บทคัดย่อ เอกสารการวิจัย นักเรียนให้ความสนใจต่อการทบทวนมากกว่าการทำโครงงาน ขาดผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการทำโครงงาน นักเรียนไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำโครงงานแหล่งวิทยากรที่จำเป็นอยู่ไกล และโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mason Thomas H. (1991 : 35) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของโครงงานวิทยาศาสตร์ที่ครูเป็นผู้ริเริ่มกับนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษาแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มคือ ครูเป็นผู้กำหนดโครงงานให้ทำ นักเรียนเป็นผู้ทำด้วยตนเองและไม่มีการควบคุม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบวัดเจตคติและแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ทำโครงงานวิทยาศาสตร์มีเจตคติทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นเล็กน้อย และโครงงานวิทยาศาสตร์ที่มีการกำหนดเรื่องให้มีประสิทธิภาพมากกว่านักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง

1.3 ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นหัวใจของการเรียนการสอน ที่จะสะท้อนภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นระยะเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ข้อ 5 หน่วยงานต้นสังกัดมีการตรวจสอบ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่าง

สม่่าเสมอ และข้อ 6 มีการสรุปวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ เนื่องจากสถานศึกษาขาดการนิเทศ กำกับติดตามและไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร ทั้งทางสถานศึกษายังขาดงบประมาณในการสนับสนุน จึงทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียน การสอนจริง ข้อ 7 มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ อย่างเป็นระบบและชัดเจน และข้อ 8 มีการสรุปรายงานผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบโครงการ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ สาเหตุที่มีปัญหาการใช้โครงการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในการจัด การเรียนการสอนด้วยโครงการเป็นแนวทางหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเน้นการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น กระตุ้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วย ตนเอง ส่งเสริมให้ทำโครงการประเภทต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้ด้วยตนเอง สร้างความรู้ใหม่ ครูทุกคนได้ให้นักเรียนเลือกทำโครงการตามความสนใจ โดยศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและการ ฝึกอบรมและต้องปรับปรุงพัฒนางานอยู่เสมอ โดยให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเองโดยการลงมือ ปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีที่ให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือหาความรู้ได้ตลอดชีวิต และ จะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข จึงทำให้มีปัญหากการใช้โครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีวรรณ ดำรงโกวรรณ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการใช้สื่อประสมในการสอนซ่อม เสริมวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลังการสอนซ่อมเสริม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 นักเรียนมีความคิดเห็น ในเชิงพอใจเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม โดยใช้สื่อประสม จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการใช้เกมการเรียนเป็นหมู่คณะ การคัดสรรกลวิธีการสอน และการใช้สื่อประสมทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียน สูงกว่าการจัดการเรียนการสอนโดยปกติ เช่นการสอนแบบอธิบายและแสดง เหตุผล การเรียนโดยเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งชั้นเรียน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้โครงงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามอายุราชการ โดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน ที่ไม่แตกต่างกัน อาจมีสาเหตุมาจากการที่ครูทุกคนถึงแม้จะมีอายุราชการแตกต่างกัน แต่ทุกคนก็มีการพัฒนาตนเองในการดำเนินการใช้โครงงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สนใจในกิจกรรมการทำโครงงานมากขึ้น มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันและมีการผสมผสานความรู้อย่างสมดุล ทั้งด้านการจัดทำ การดำเนินการใช้และการนิเทศติดตามและประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้รอบด้านและมีการประสานความร่วมมือระหว่างกัน พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นครูผู้สอนทุกคนจึงมีการใช้โครงงานเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามแนวทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ถึงแม้จะมีปัญหาแต่ครูก็มีการปรับวิธีการและเทคนิคการสอนให้เหมาะสม คอยช่วยเหลือแนะนำ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำ ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกที่จะศึกษาค้นคว้าให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่องศึกษาปัญหาการใช้โครงงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 คือ ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นสภาพของความจริงในการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่จะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างหลักประกันสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และพัฒนาโรงเรียน นักเรียน เข้าสู่มาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริงต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการจัดทำโครงงานครูและผู้บริหารโรงเรียน ควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการดำเนินการใช้โครงงานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งด้านการอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานและการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาบรรยาย

1.2 ด้านการดำเนินการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินงานการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การแนะนำ ช่วยเหลือครู อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการด้วย

1.3 ควรเผยแพร่ผลงานการวิจัย เพื่อให้โรงเรียนนำไปพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และให้สามารถดำเนินการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้บริหาร โรงเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการ บทบาทหน้าที่ และผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการ การวัดผลและประเมินผลจากการใช้โครงการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอ โกลสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1